

**OVER
MORGEN**

**Versterking
Kennisinfrastructuur
Omgevingsveiligheid**

Adviesrapport.

Inhoudsopgave

1.	Aanleiding	5
2.	Analyse: huidige KIS en verbeterpunten	8
3.	Oplossingsrichting	11
4.	Conclusie en aanbevelingen	14
	Bijlage 1: Visietraject KIS omgevings-veiligheid	16
	Bijlage 2: Begroting huidige KIS tot 2021	17

Versie: 28 oktober 2021

Auteurs: Nick Bijlsma en José Hobert

Dit rapport is opgesteld in opdracht van de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG). Uitgevoerd door adviseurs van Over Morgen en de RUD Utrecht.

Managementsamenvatting Kennisinfrastructuur omgevingsveiligheid

Het doel van deze notitie is een advies geven aan het BOB over de implementatie van de kennisinfrastructuur (KIS) omgevingsveiligheid op basis van de visie KIS omgevingsveiligheid en ontwikkelingen die volgen uit het Veluweberaad, de Commissie van Aartsen en de VTH-uitvoeringsagenda.

Wat is een kennisinfrastructuur; wat zijn de landelijke ontwikkelingen

Een robuuste en toekomstgerichte kennisinfrastructuur (KIS) stimuleert op adequate wijze de ontwikkeling, deling en toepassing van kennis die past bij maatschappelijke vraagstukken. Voor het werkveld milieu zijn verschillende trajecten bezig om de kennis te optimaliseren: de uitvoeringsagenda VTH erkent de noodzaak voor het borgen van kennisdeling op bovenregionaal en landelijk niveau voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het Veluweberaad sluit hierop aan. De commissie van Aartsen heeft aanbevelingen gedaan om te investeren in landelijke kennisdeling voor de kwaliteit en consistentie in de uitvoering van VTH-taken.

Analyse KIS omgevingsveiligheid

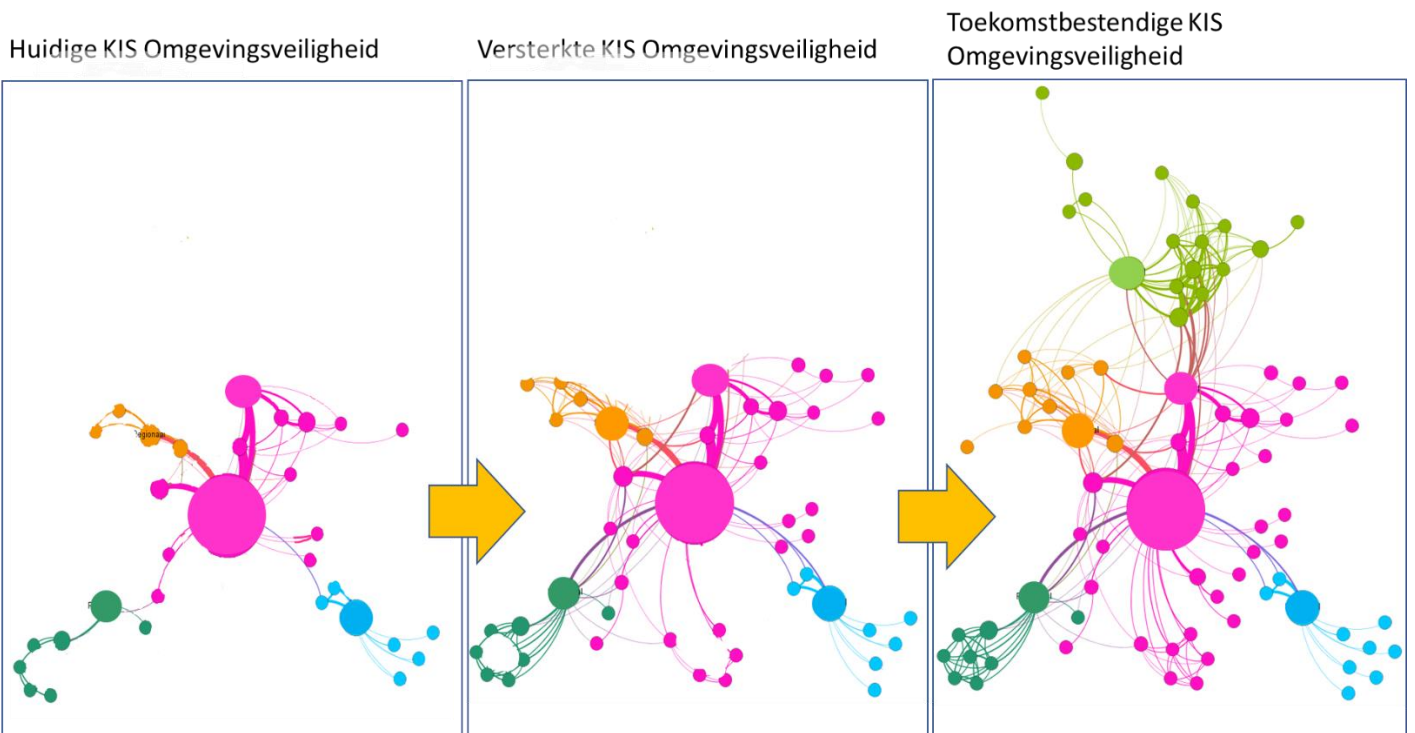
De huidige kennisinfrastructuur levert kennis op van hoge kwaliteit die ook voor een toekomstbestendige kennisinfrastructuur waardevol is. De onderliggende structuur zal daarom zo veel mogelijk behouden moeten blijven. Tegelijkertijd zijn er verbeterpunten. Het aanpakken van de verbeterpunten draagt bij aan het versterken van de kennisinfrastructuur zodat deze ook toekomstbestendig is.

De verbeterpunten volgen uit de constatering dat de bestaande KIS omgevingsveiligheid grotendeels bestaat uit losse eilandjes die gericht zijn op specifieke kennis, zoals kennis over externe veiligheid. Er bestaat geen hiërarchie of structuur waarbij specifieke onderdelen worden verbonden. Hierdoor ontstaat er niet de benodigde kruisbestuiving die gewenst is voor maatschappelijke vraagstukken.

Daarnaast is de kennis nu gericht op een beperkte doelgroep, namelijk de externe veiligheidsdeskundigen van omgevingsdiensten, terwijl de toepassing en vraag naar kennis veel breder is. Kennis die bij andere groepen aanwezig is, zoals ruimtelijke ordenaars of deskundigen bij bedrijven wordt niet benut. Ook kennis van kennisinstituten en van opleidingsinstituten is onvoldoende verbonden aan de KIS.

Gefaseerde aanpak

Een toekomstbestendige KIS vraagt meer dan de huidige KIS biedt. Hiervoor moeten de geconstateerde verbeteringen worden doorgevoerd. Tegelijkertijd is een toekomstbestendige KIS ook gericht op het leggen van verbindingen met andere beleidsvelden. Ontwikkelingen zoals de VTH-uitvoeringsagenda, de resultaten van de Commissie van Aartsen en de besluitvorming hierover en het Veluweberaad zijn relevant voor de inrichting van de KIS omgevingsveiligheid. Op het moment van schrijven heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden over deze onderwerpen waardoor geen (schets van een) structuur. Om deze reden is voor nu gekozen de visie gefaseerd te implementeren waarbij de eerste stap is de huidige structuur versterken, waarna in de latere fase verbindingen met andere beleidsvelden kunnen worden gelegd. Dit is in onderstaande figuur schematisch weergegeven.

Versterkte KIS Omgevingsveiligheid, kwartiermaker en kosten

Het versterken van de KIS omgevingsveiligheid kan worden bereikt door de huidige kennisinfrastructuur en de daarbij behorende middelen uit cluster 3: Kennisinfrastructuur van de Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid 2021-2024 te behouden en invulling te geven aan de verbeterpunten. Het aanstellen van een kwartiermaker zal deze volgende stap moeten faciliteren door te verkennen hoe de verbindingen versterkt kunnen worden en hoe de doelgroep verbreed kan worden. Daarnaast zal de kwartiermaker daadwerkelijk de versterking moeten organiseren door het uitvoeren van pilots.

Voor het inzetten van een kwartiermaker en het versterken van de KIS omgevingsveiligheid wordt een bedrag geraamd van €160.000,-. Binnen cluster 3 Kennisinfrastructuur is geen ruimte om dit bedrag te dekken. Voorgesteld wordt om deze kosten te dekken met middelen uit cluster 6 van de Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid 2021-2024 die bestemd zijn voor politiek bestuurlijk urgente zaken.

1. Aanleiding

Kennis is nodig voor een goede aanpak van vraagstukken die voortkomen uit groeiende maatschappelijke opgaven zoals energietransitie en circulaire economie. Daarbij gaat het niet alleen om specifieke kennis vanuit een beleidsveld, maar ook om de integrale toepassing van deze kennis. Tegelijkertijd vragen de Omgevingswet, technologische ontwikkelingen en nieuwe maatschappelijke vraagstukken andere kennis en hebben deze invloed op de behoefte waarop kennis wordt ontwikkeld en gedeeld. Een robuuste en toekomstgerichte kennisinfrastructuur (KIS) stimuleert de ontwikkeling, deling en toepassing van kennis die past bij de maatschappelijke vraagstukken.

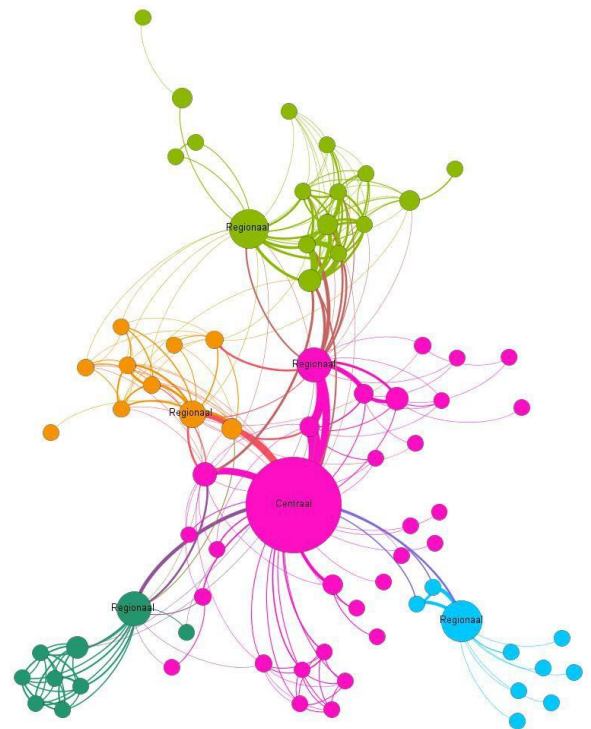
Vanuit het beleidsveld omgevingsveiligheid is geconstateerd dat de huidige KIS omgevingsveiligheid onvoldoende robuust en toekomstbestendig is.¹ Om ervoor te komen tot een toekomstbestendige en robuuste KIS omgevingsveiligheid is er vanuit de Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid 2021-2024 een visietraject gestart die moet leiden tot een uitvoeringsagenda, die vervolgens geïmplementeerd kan worden. Inmiddels zijn in dit traject een aantal stappen gezet die hebben geleid tot een door het DO-klein vastgestelde visie KIS omgevingsveiligheid.

De visie schetst een beeld van hoe de KIS er uit zou kunnen zien, als een netwerk met schakelfuncties (zie figuur 1). In dit netwerk worden onder andere verbindingen gelegd tussen centraal en decentraal, thema's binnen omgevingsveiligheid en andere thema's, en tussen overheid, bedrijven en onderzoeks- en onderwijsinstellingen. Tegelijkertijd wordt geconstateerd dat de KIS omgevingsveiligheid niet op zichzelf staat en ontwikkelingen die volgen uit het Veluweberaad, de VTH-uitvoeringsagenda en de commissie van Aartsen bepalend gaan zijn hoe omgevingsveiligheid ingebed kan worden in een bredere KIS waar verbindingen worden gelegd tussen verschillende beleidsvelden. In de visie wordt aanbevolen om enerzijds stappen te zetten om de KIS omgevingsveiligheid te versterken en anderzijds daarbij rekening te houden met de ontwikkelingen die spelen. Het DO-klein heeft deze visie vastgesteld en de VNG gevraagd een uitvoeringsagenda op te stellen (voor beschrijving proces, zie Bijlage 1). Dit DO-klein besluit is aanleiding geweest om een versterking van de KIS Omgevingsveiligheid verder te verkennen in de voorliggende notitie.

1.1. Achtergrond

Met de Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid 2021-2024 wordt in Cluster 3 Kennisinfrastructuur daarom gewerkt aan de verbetering van de KIS. Gezien de financiering van de huidige KIS in de huidige vorm in 2025 stopt, is het belangrijk om nu stappen te zetten op weg naar een robuuste en toekomstbestendige KIS omgevingsveiligheid.

Bij het zetten van de stappen is oog nodig voor de bredere context. Gezien de maatschappelijke ontwikkelingen zal kennis over omgevingsveiligheid ook buiten het beleidsveld omgevingsveiligheid nodig zijn. Kennis over

Figuur 1: Netwerk met schakelfuncties (voorbeeld).

¹ Verwijzing naar 'Visie kennisinfrastructuur omgevingsveiligheid (2020)'.

omgevingsveiligheid moet alle kanten op kunnen stromen. Dit betekent dat aansluiting bij de uitgangspunten die vanuit de commissie van Aartsen, het Veluweberaad en de VTH-uitvoeringsagenda worden geschetst, essentieel is.

Vanuit de VTH-uitvoeringsagenda wordt beoogd om VTH-breed kennisontwikkeling, -deling en toepassing te borgen. De verwachting is dat dit leidt tot een (landelijke) structuur die kennisontwikkeling, -deling en -toepassing binnen alle beleidsvelden op het gebied van VTH faciliteert. De stappen die hiervoor worden gezet vragen tijd en hebben nog niet geleid tot besluiten over een (landelijke) structuur.

VELUWEBERAAD

Het Veluweberaad heeft een ambtelijke en bestuurlijke component. Het is een bijeenkomst waar overheden en kennisinstellingen samen werken aan kennisdeling over de fysieke leefomgeving. Het Veluweberaad heeft geconstateerd dat veel kennis van nationale kennisinstellingen onvoldoende terecht komt bij regionale overheden. Daarnaast bereikt regionale kennis niet altijd de nationale kennisinstellingen. Het Veluweberaad werkt daarom aan een dynamische opgavegerichte KIS. Die moet voorzien in de kennis- en leerbehoeften van alle overheden. Daarvoor gaat het Veluweberaad regionale schakelpunten inrichten met kennismakelaars. Die kennismakelaars moeten ervoor zorgen dat kennis wordt ontwikkeld en voor iedereen vindbaar, toegankelijk en beschikbaar is². In een aantal pilots wordt al geoefend met schakelpunten en kennismakelaars. Onder ander het kennisschakelpunt voor kennis over zeer zorgwekkende stoffen³. Eind 2021 komt het Veluweberaad met een advies over de schakelpunten. Het Veluweberaad bepaalt echter niet wat gemeenten regionaal moeten.

VTH-UITVOERINGSAGENDA

Onderdeel van de uitvoeringsagenda VTH is de noodzaak voor het borgen van kennisdeling op bovenregionaal en landelijk niveau. Het Veluweberaad sluit hierop aan. In de Kamerbrief over voortgang uitvoeringsagenda VTH, actieplan milieucriminaliteit en uitvoering van moties en toezeggingen, geeft de Staatssecretaris aan de regie te nemen op de verschillende initiatieven die er lopen gericht op de kennis- en leerbehoefte van alle overheden. Vanuit de VTH-uitvoeringsagenda worden in brede zin gekeken naar een KIS die betrekking heeft op het geheel van vergunningverlening, toezicht en handhaving. VNG en het ministerie IenW zijn voornemens dat de KIS omgevingsveiligheid hier een onderdeel van zal zijn.

COMMISSIE VAN AARTSEN

De commissie van Aartsen heeft geconstateerd dat het “essentieel is om de slagvaardigheid en effectiviteit van de omgevingsdiensten te verstevigen, is investeren in kennisontwikkeling en het delen van ervaringen. Om de kwaliteit en consistentie in de uitvoering van VTH-taken te verbeteren is het belangrijk te investeren in landelijke kennisdeling”.

---

² [Veluweberaad: samenwerking overheden en kennisorganisaties - Aan de slag met de Omgevingswet](#), geraadpleegd op 30 mei 2021

³ [Eén plek voor kennis over circulair gebruik van zorgwekkende stoffen | DCMBR](#), geraadpleegd op 30 mei 2021

Voor de KIS omgevingsveiligheid betekent dit dat gefaseerd naar een robuuste en toekomstbestendige KIS moet worden toegewerkt waarbij de focus in eerste instantie moet liggen op het versterken en laten stromen van kennis over omgevingsveiligheid. In een volgende fase kan aangesloten worden op de landelijke structuur die uit de VTH-uitvoeringsagenda volgt. Hiermee kunnen de problemen rondom kennisontwikkeling, deling en toepassing van omgevingsveiligheid worden opgepakt zodat een robuust netwerk ontstaat. Uitgangspunt hierbij is dat geen keuzes worden gemaakt die aansluiten bij een landelijke structuur belemmeren. In een later stadium, als meer duidelijk is over de (landelijke) structuur, kan de vervolg stap worden gezet.

1.2. Doel notitie

Het doel van deze notitie is een advies te geven aan het BOB over de implementatie van KIS omgevingsveiligheid op basis van de visie KIS omgevingsveiligheid en ontwikkelingen op het gebied van kennisdeling die volgen uit het Veluweberaad, de commissie van Aartsen en de VTH-uitvoeringsagenda.

1.3. Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een analyse over de huidige KIS Omgevingsveiligheid en geeft overzicht van de verbeteringen om de KIS Omgevingsveiligheid te versterken. De oplossingsrichtingen met bijbehorende benodigde middelen staan centraal in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 sluit af met een conclusie en aanbevelingen voor de eerste stappen richting een toekomstbestendige KIS Omgevingsveiligheid. Over het proces van het visietraject is in Bijlage 1 een overzicht bijgevoegd. Een financiële onderbouwing is toegevoegd in Bijlage 2.

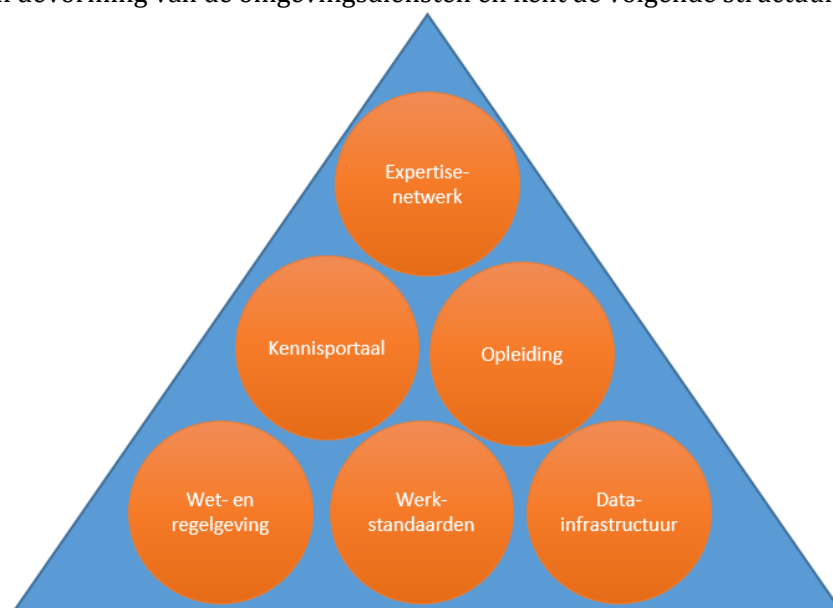
2. Analyse: huidige KIS en verbeterpunten

Huidige KIS omgevingsveiligheid

Binnen het beleidsveld omgevingsveiligheid wordt kennisdeling, kennisontwikkeling en toepassing van kennis al ruim 20 jaar gestimuleerd. In de jaren 2015-2020 in de vorm van het programma Impuls Omgevingsveiligheid (IOV) Vanaf 2021 valt de kennisontwikkeling onder het Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid 2021-2024. Deze agenda bestaat uit zeven zogenaamde clusters die elk betrekking hebben op een eigen thema waarbinnen bij een aantal clusters kennisontwikkeling, deling en toepassing een belangrijke rol speelt. Enkele voorbeelden van kennisontwikkeling binnen deze agenda zijn:

- BRZO+ (cluster 1) met als ambitie het vergroten van de veiligheid van risicovolle bedrijven vanuit het oogpunt van veiligheid, gezondheid en milieu;
- PGS-reeks (cluster 2). Een PGS maakt voor een brede groep gebruikers inzichtelijk wat de laatste stand der techniek en wetenschap is met betrekking tot bepaalde gevaarlijke stoffen en welke maatregelen getroffen kunnen/moeten worden..
- KIS (cluster 3) gericht op het opzetten van een kennisinfrastructuur voor omgevingsveiligheid zodat kennis gedeeld kan worden, zowel top-down als bottom-up, en dat kennis verder ontwikkeld wordt.

Vanuit de cluster 1 en 2 wordt ook bijgedragen aan het ontwikkelen, delen en toepassen van kennis, elk op een specifieke thema, met uitzondering van cluster 3 dat gericht is op gehele beleidsveld omgevingsveiligheid. Daarmee vormen die clusters samen de huidige kennisinfrastructuur. Deze huidige kennisinfrastructuur is opgesteld ten tijde van devorming van de omgevingsdiensten en kent de volgende structuur (zie figuur 2).

Figuur 2: Piramidestructuur KIS Omgevingsveiligheid.

De huidige kennisinfrastructuur steunt voor een groot deel op de output die vanuit de verschillende clusters wordt geleverd. Dit resulteert in een huidige kennisinfrastructuur, bestaande uit een groot aantal platforms, netwerken en samenwerkingsverbanden. Over het algemeen is de kennis die via deze platforms en netwerken wordt gedeeld van hoge kwaliteit en toepasbaar in de bestaande uitvoeringspraktijk. Ook kennen verschillende platforms een vraagbaak waar bij specifieke onderwerpen vragen kunnen worden gesteld. Via de platforms wordt kennis gedeeld en daarnaast worden er fysieke bijeenkomsten zoals kennistafels, congressen en scholing georganiseerd. Door gebruikers wordt veel waarde gehecht aan bijeenkomsten die worden georganiseerd en de verschillende platforms waar kennis wordt gedeeld. Met name de kennistafels worden als positief ervaren omdat kennis (behoeften) tussen verschillende organisaties wordt gedeeld. Tegelijkertijd valt op dat de verschillende platforms, netwerken en samenwerkingsverbanden, vaak een eigen doelgroep of bereik hebben en dat het niet altijd lukt om deze te verbinden.

Verbeterpunten op weg naar een toekomstbestendige en robuuste KIS omgevingsveiligheid

Op weg naar een robuuste en toekomstbestendige kennisinfrastructuur blijft kennis van hoge kwaliteit van groot belang, zoals deze nu binnen de afzonderlijke clusters wordt ontwikkeld. Ook naar de toekomst toe moet het ontwikkelen, delen en toepassen van deze kennis die de uitvoering van de taken van overheden ondersteunt blijven bestaan. En daarmee blijft (in ieder geval voor de korte termijn) een groot deel van de activiteiten die binnen de huidige kennisinfrastructuur met het meerjarenagenda wordt gestimuleerd, essentieel om voort te blijven zetten. Tegelijkertijd kan op basis van de ervaring die is opgedaan in de huidige kennisinfrastructuur geconcludeerd worden dat er verbeterpunten zijn.

Aan deze verbeterpunten moet invulling worden gegeven, gezien de ambitie om de kennisinfrastructuur toekomstbestendige en robuust te maken. De huidige KIS kan verbeterd worden op de volgende punten:

- *De kennis is versnipperd en relevante kennis ontbreekt bij gemeenten en omgevingsdiensten;*
In de praktijk is wel gebleken dat de piramide een stuk platter is georganiseerd. Dit betekent dat er van een hiërarchie en dus volgordelijkheid niet direct sprake is. Daarnaast hebben nieuwe opgaven in het RO-domein als de energietransitie en circulaire economie in deze piramide geen plaats. Deze structuur draagt er aan bij dat de kennis die nu op het gebied van omgevingsveiligheid beschikbaar is, versnipperd en slecht vindbaar is. Ook ontbreekt relevante kennis bij gemeenten en omgevingsdiensten en weten zij die ook niet te vinden. De versnippering komt doordat er in de bestaande structuur gekozen is om kennis gericht op specifieke doelgroepen aan te bieden waardoor kennis over handhaving BRZO op een andere plaats wordt aangeboden dan kennis die een adviseur externe veiligheid gebruikt.
- *De kennis is gericht op een beperkte doelgroep;*
Daarbij is de bestaande kennisinfrastructuur ingericht vanuit het doel om ondersteuning te bieden aan externe veiligheidsdeskundigen van omgevingsdiensten, die de wettelijke taakuitvoering doen namens hun bevoegd gezagen. Door afbakening van gebruikers stroomt de kennis niet naar andere betrokkenen, zoals de gemeenten, de kennisinstituten, de adviesbureaus en het bedrijfsleven, hoewel de kennis daar wel nuttig gebruikt zou kunnen worden. Belangrijke doelgroepen zoals ruimtelijke ordenaars, waar een belangrijk deel van de toepassing van de kennis zit, niet bediend met de bestaande KIS. Hetzelfde geldt voor bedrijven en onderwijsinstellingen. Daarbij is de vindbaarheid van de kennis onvoldoende voor de partijen buiten de doelgroep, zoals bedrijfsleven, onderwijsinstituten en adviesbureaus.
- *De kennisontwikkeling-, deling en toepassing sluit onvoldoende aan bij nieuwe trends, ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven;*
De kennis die nu beschikbaar is, is onvoldoende toekomstbestendig vanwege onvoldoende onderlinge verbinding. Er wordt niet aangesloten bij de kennisbehoefte als gevolg van trends en ontwikkelingen, zoals de Omgevingswet en de energietransitie. Om de KIS toekomstbestendig te maken is het belangrijk dat kennis die lokaal toegepast kan worden verbonden is met nationaal ontwikkelde kennis. Daarnaast ontbreekt de samenwerking met andere beleidsvelden die in de toekomstbestendige KIS nodig is om bij te kunnen dragen aan maatschappelijke vraagstukken.
- *Een intersectorale organisatiestructuur ontbreekt;*
Dat de kennis niet beschikbaar is komt mede doordat: ten eerste, de kennisinstituten voornamelijk zijn ingericht op kennis die op nationaal niveau nodig is. Daarnaast hebben Omgevingsdiensten niet de (financiële middelen) voor de (overkoepelende) structurele kennisontwikkeling en borging van kennis gericht op de lokale uitvoeringspraktijk. Hierdoor zijn deze diensten (nog) niet ingericht voor veranderingen zoals nieuwe ontwikkelingen waar kennisopbouw en deling voor nodig is. Als laatste bestaan er schotten tussen organisaties waardoor kennis in hoofden en binnen organisaties blijven en niet breed gedeeld wordt. Door onvoldoende verbinding kan kennis dus niet stromen.

➤ *De KIS is afhankelijk van (tijdelijke) programmatische middelen;*

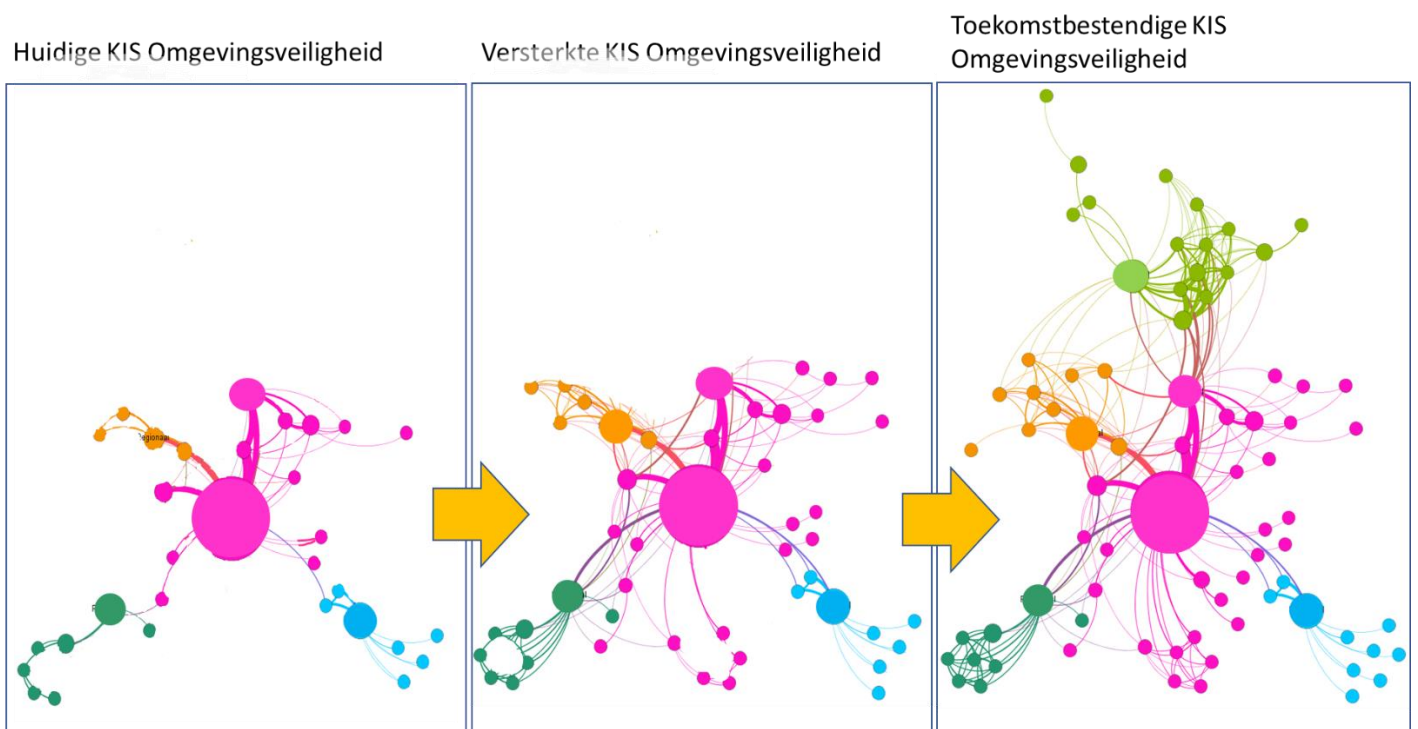
Daarnaast dreigt de kennisinfrastructuur om te vallen door financiële afhankelijkheid van het tijdelijke programma, in geval van afname of wegvallen van budget. Ook tot en met 2024 zijn de (beperkte) middelen beschikbaar via een tijdelijke structuur. De strikte afbakening en indamming van de oude kennisinfrastructuur EV is achterhaald en is dringend toe aan vernieuwing: het vakgebied externe veiligheid moet belangrijke inbreng geven bij de energietransitie en bij dossiers zoals zeer zorgwekkende stoffen.

3. Oplossingsrichting

3.1. Toekomstbestendige KIS in lijn met visie en VTH-uitvoeringsagenda

De visie kennisinfrastructuur Omgevingsveiligheid die in 2020 door het DO-klein is vastgesteld biedt een solide basis voor het realiseren van een toekomstbestendige en robuuste kennisinfrastructuur omgevingsveiligheid. De stip op de horizon die met de visie wordt gezet is een netwerk met schakelpunten. Binnen de KIS worden daarbij verbindingen gelegd tussen, nationaal, regionaal en lokaal, tussen beleid en uitvoering, tussen theorie en praktijk. Hierbij is de KIS sterk gericht op het verbeteren en verbinden van kennisontwikkeling, -deling en toepassing binnen het beleidsveld omgevingsveiligheid. Anderzijds legt de KIS verbindingen met andere beleidsvelden. Dit is nodig om vanuit het beleidsveld omgevingsveiligheid een bijdrage te leveren aan maatschappelijke vraagstukken.

Doordat de KIS omgevingsveiligheid ook gericht is op het leggen van verbindingen met andere beleidsvelden zijn ontwikkelingen zoals de VTH-uitvoeringsagenda, de resultaten en besluitvorming over de commissie van Aartsen en het Veluweberaad relevant voor de inrichting. Op het moment van schrijven heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden over een van deze onderwerpen waardoor geen (schets van een) structuur. Vooruitlopen met de KIS omgevingsveiligheid op de besluitvorming over een overkoepelende structuur voor een bredere KIS lijkt weinig opportuun omdat daarmee de kans bestaat dat onnodige kosten worden gemaakt en structuren worden ingericht die later niet aan sluiten bij de landelijke structuur. Het ligt meer voor de hand om nu te kiezen voor een tussenstap waarbij de nadruk ligt op het verbeteren van de aandachtspunten uit hoofdstuk 2. Een gefaseerde implementatie dus, waarbij de eerste fase vooral gericht is op het beleidsveld omgevingsveiligheid te versterken. In figuur 3 is de gefaseerde implementatie weergegeven.

Figuur 3: Gefaseerde aanpak KIS Omgevingsveiligheid.

3.2. Toelichting hoofdlijnen gefaseerde aanpak

In figuur 3 is schematisch de gefaseerde implementatie van de KIS omgevingsveiligheid weergegeven. Hierin geeft het linker netwerk de huidige KIS weer, waarbij de stippen (groepen van) actoren weergegeven en de kleuren de verschillende thema's waarbinnen een gestructureerde samenwerking plaatsvindt⁴. De centrale stip in dit netwerk verbindt de verschillende onderdelen van de kennisinfrastructuur. Cluster 3: Kennisinfrastructuur levert hieraan een belangrijke bijdrage. Uit de figuur blijkt dat in de huidige KIS verbindingen zijn gelegd, met name tussen de thema's maar dat er beperkte uitwisseling is tussen thema's.

Het middelste netwerk geeft het resultaat van de tussenstap weer. In deze stap zijn meer actoren betrokken en worden meer verbindingen gelegd waardoor er nieuwe thema's en samenwerkingsverbanden ontstaan. Het middelste netwerk staat voor een sterke KIS omgevingsveiligheid waarbij nadrukkelijk verbindingen worden gelegd tussen nationaal, regionaal en lokaal, tussen beleid en uitvoering, en tussen overheden en bedrijfsleven en onderzoeks- en onderwijsinstellingen. Dit resulteert in het breder laten stromen van kennis binnen het gehele beleidsveld omgevingsveiligheid. In deze fase worden geen structuren vormgegeven die gericht zijn op het leggen van verbindingen met andere beleidsvelden.

Tot slot geeft het rechter netwerk het beeld weer zoals dat in de visie is geschetst. Hierin ontstaan nieuwe verbindingen en nieuwe thema's. Met de nadruk op het laten stromen van kennis binnen het beleidsveld omgevingsveiligheid worden er verbindingen gelegd met andere beleidsvelden. De inrichting van de structuur wordt mede bepaald door de uitkomsten van de VTH-uitvoeringsagenda en de nadere invulling op de aanbevelingen van de commissie van Aartsen.

3.3. Versterken van de kennisinfrastructuur omgevingsveiligheid

Het versterken van de kennisinfrastructuur omgevingsveiligheid bestaat uit twee elementen:

- a. Het (grotendeels) behouden van de huidige structuur;
- b. Aanstellen van een kwartiermaker en verbeteringen doorvoeren.

a. Behouden huidige structuur

De kenniscyclus, zoals eerder beschreven in de visie, wordt ondersteund door structuren die kennisoverdracht makkelijk maken zoals een toegankelijk kennisportaal en een flexibele manier om kennis over te dragen in de vorm van conferenties, congressen etc. Vanuit de verschillende clusters wordt er via verschillende kanalen informatie ontsloten. Denk aan BRZO+ of relevant. Om kennis beter te laten stromen tussen de verschillende thema's is het belangrijk dat de verschillende kanalen worden behouden en dat de informatie goed worden ontsloten. Een centraal platform kan hierin voorzien. De andere elementen uit de kennisinfrastructuur (cluster 3) zoals de vraagbaak en het jaarlijkse congres kan ook uitkomsten bieden om doelgroepen met elkaar te verbinden, zowel op inhoudelijke kennis als het verbinden tussen uitvoerende organisaties en bevoegde gezagen. Hetzelfde geldt voor Kennistafels. De huidige activiteiten die vanuit de kennisinfrastructuur (cluster 3) worden georganiseerd en ondersteund kunnen ook naar de toekomst toe belangrijke schakels blijven in de kennisinfrastructuur. Het is daarom voor de hand liggend om de activiteiten uit cluster 3 te behouden. De kwartiermaker kan vervolgens naar deze activiteiten kijken, ook vanuit de gewenste verbeterpunten uit hoofdstuk 2 en met een voorstel komen of en hoe deze activiteiten ook in de versterkte kennisinfrastructuur ingebed moeten worden.

b. Aanstellen van een kwartiermaker en verbeteringen doorvoeren

Het doel van de KIS omgevingsveiligheid is het laten stromen van kennis. Hiervoor is het belangrijk dat een netwerk ontstaat waarbinnen kennis gaat stromen. Uit de visie komen schakelpunten naar voren die regionaal

---

⁴ Het plaatje geeft een vereenvoudigde weergave van de KIS weer. Hierdoor hebben bijvoorbeeld niet alle clusters van het meerjarenprogramma een eigen kleur gekregen.

georiënteerd zijn. Tegelijkertijd is de huidige kennisinfrastructuur themagericht georganiseerd. Een eerste stap is het versterken van de huidige kennisinfrastructuur. Een kwartiermaker kan een verkenning uitvoeren op basis van de gesignaleerde verbeterpunten uit hoofdstuk 2 hoe de kennisinfrastructuur omgevingsveiligheid het beste versterkt kan worden. Hierbij zal aandacht moeten zijn voor het leggen van verbindingen tussen lokaal, regionaal en landelijk, het betrekken van een breder palet aan stakeholders en het verkennen of en hoe stakeholders een bijdrage kunnen leveren.

De opdracht aan de kwartiermaker zal tweeledig moeten zijn. Enerzijds zal de kwartiermaker een verkenning uitvoeren hoe met voldoende draagvlak gekomen kan worden versterking van de huidige KIS-omgevingsveiligheid met aandacht voor de verbeterpunten uit hoofdstuk 2. Dit zal moeten resulteren in een position paper. Anderzijds zal de kwartiermaker op basis van de position paper een plan van aanpak opstellen met de nodige acties om te komen tot verbetering in 2022 en de daarop volgende jaren. Met het plan kan worden ingezet op het daadwerkelijk versterken van de kennisinfrastructuur omgevingsveiligheid.

3.4. Financiering

In de vorige paragraaf is een schets gegeven van hoe de huidige kennisinfrastructuur kan worden versterkt. Het uitgangspunt is dat in 2022 de activiteiten voor cluster 3 in stand moeten blijven. De kwartiermaker stelt vervolgens een position paper op en vertaald dit naar een plan van aanpak om de huidige kennisinfrastructuur te versterken. De kwartiermaker en eerste stappen op weg naar een versterkte kennisinfrastructuur zijn niet meegenomen in het budget. Hiervoor is een aanvullend budget nodig van € 160.000,- Dit bedrag bestaat uit €110.000,- voor de kwartiermaker (0,8 FTE, op basis van schaal 13) en €50.000,- voor het doorvoeren van verbeteringen die volgen uit het plan van aanpak dat de kwartiermaker opstelt. Hierbij kan gedacht worden aan het opzetten van een centraal platform om de verschillende kanalen te ontsluiten, etc. Het plan van aanpak dat door de kwartiermaker wordt opgesteld maakt duidelijk welke activiteiten in 2022 worden uitgevoerd en welk bedrag hiervoor nodig is. Met het budget van €50.000,- kunnen in 2022 al eerste stappen gezet worden.

4. Conclusie en aanbevelingen

In 2020 is de visie kennisinfrastructuur omgevingsveiligheid vastgesteld door het DO-klein. In deze notitie wordt een advies gegeven aan het BOB over de implementatie van KIS omgevingsveiligheid op basis van de visie KIS omgevingsveiligheid en ontwikkelingen op het gebied van kennisdeling die volgen uit het Veluweberaad, de commissie van Aartsen en de VTH-uitvoeringsagenda.

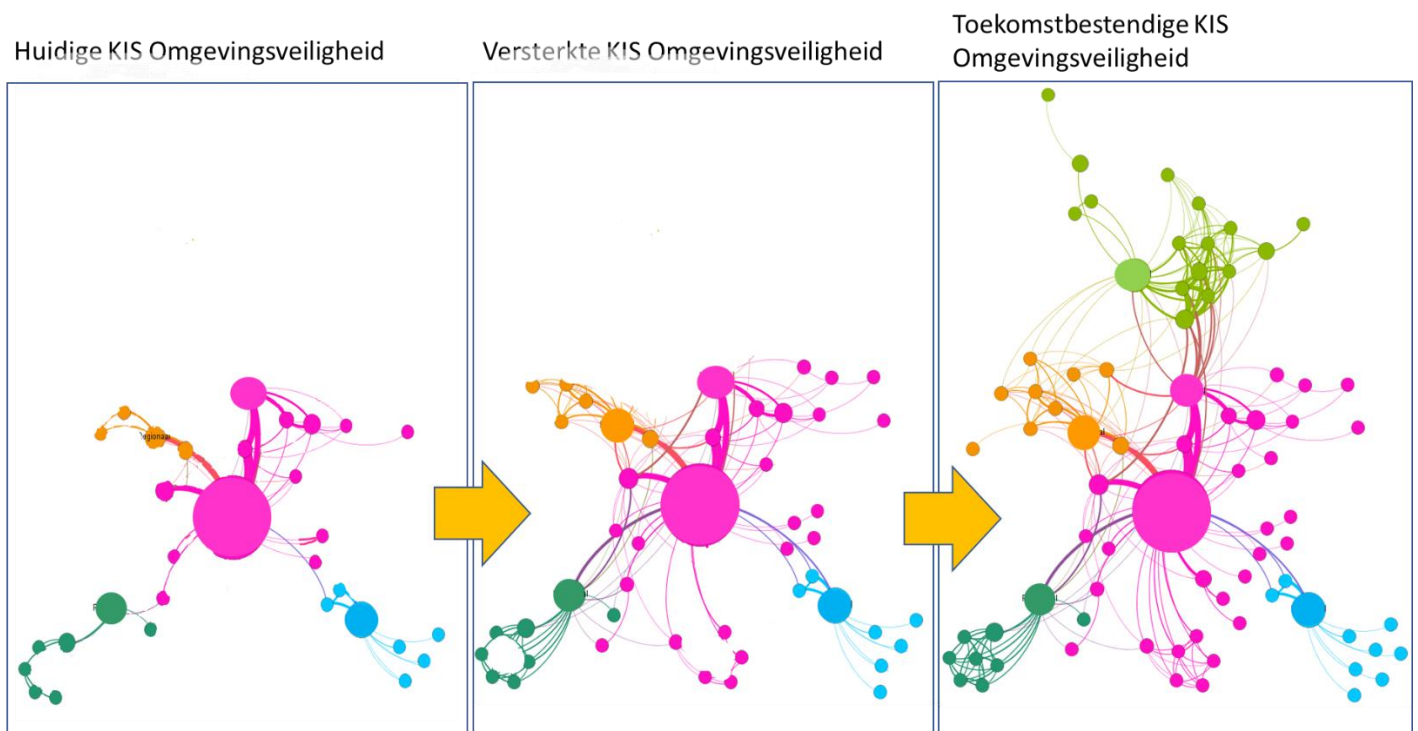
4.1. Conclusie

Het versterken van de KIS omgevingsveiligheid kan worden bereikt door de huidige kennisinfrastructuur en de daarbij behorende middelen uit cluster 3: Kennisinfrastructuur van de Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid 2021-2024 te behouden en invulling te geven aan de verbeterpunten. Het aanstellen van een kwartiermaker zal deze volgende stap moeten faciliteren door te verkennen hoe de verbindingen versterkt kunnen worden en hoe de doelgroep verbreed kan worden. Daarnaast zal de kwartiermaker daadwerkelijk de versterking moeten organiseren door het uitvoeren van pilots.

4.2. Aanbevelingen

1. Gefaseerde implementatie KIS omgevingsveiligheid

Gefaseerde implementatie waarbij de kennisinfrastructuur omgevingsveiligheid eerst wordt versterkt. Op een later moment, wanneer er meer duidelijkheid is over de structuur voor een bredere kennisinfrastructuur, zal daarop worden aangesloten. Figuur 3 geeft schematisch de fasering weer:

Figuur 3: Gefaseerde aanpak KIS Omgevingsveiligheid.

2. Behoud projecten en activiteiten huidige KIS

De huidige kennisinfrastructuur levert kennis van hoge kwaliteit die door de gebruikers gewaardeerd wordt. Met het behoud van de huidige kennisinfrastructuur staat er een belangrijke basis van waaruit verder uitgebouwd kan worden.

3. Stel een kwartiermaker aan onder cluster 3

Een kwartiermaker kan onderzoeken hoe verbindingen met draagvlak te leggen. Dit resulteert in een position paper. De bevindingen uit de verkenning worden vervolgens vertaald naar een plan van aanpak waarin activiteit zijn gepland die bijdragen aan het versterken van de kennisinfrastructuur omgevingsveiligheid.

4. Stel aanvullend budget van €160.000,- beschikbaar

Voor het inzetten van een kwartiermaker en het versterken van de KIS omgevingsveiligheid wordt een bedrag geraamd van €160.000,-. Binnen cluster 3 Kennisinfrastructuur is geen ruimte om dit bedrag te dekken.

Bijlage 1: Visietraject KIS omgevingsveiligheid

Visietraject Kennisinfrastructuur Omgevingsveiligheid Cluster 3

Het visietraject is opgedeeld in drie fasen. De concept visie, uitwerking en implementatie.

- Fase 1a, de concept visie, is op 15 oktober 2020 door het DO-klein vastgesteld.
- Fase 1b, randvoorwaarden notitie kennisinfrastructuur (KIS) omgevingsveiligheid met concretisering van de visie in scenario's.
- Fase 2 betreft de uitwerking van de visie in de vorm van een uitvoeringsagenda.
- Fase 3 betreft - vanaf 1 januari 2022 - de uitrol en implementatie van de KIS.

De eerste fase is afgerond. De tweede fase bestaat uit de keuzes voor een scenario op basis waarvan de uitvoeringsagenda wordt vormgegeven. Deze keuze wordt aan het BOB voorgelegd.

Fase 1a: Visie Kennisinfrastructuur Omgevingsveiligheid

In de Impuls Omgevingsveiligheid 2015 – 2020 was de KIS gebaseerd op een visie van de programmaraad KIS met als doel de uitvoering VTH taken op gebied van externe veiligheid door de omgevingsdiensten, toen net gestart, te ondersteunen. Met de komst van de Omgevingswet en de modernisering van het omgevingsveiligheidsbeleid gaf het ministerie IenW de opdracht om een nieuwe visie op te stellen. VNG trekt het cluster KIS vanaf 2021 en was dan ook sterk betrokken bij de totstandkoming van de “visie op een geborgde KIS omgevingsveiligheid” in 2020.

Op 15 oktober 2020 is door het DO-klein de “visie KIS omgevingsveiligheid” vastgesteld. De visie geeft inzicht in welke kennis en informatie er is op het gebied van omgevingsveiligheid, hoe deze idealiter ontsloten moet worden, waar behoefte aan is - ook voor de toekomstige ontwikkelingen - in de uitvoeringspraktijk bij de decentrale overheden, en hoe de kennis zichtbaar en vindbaar wordt.

Fase 1b: Randvoorwaarden notitie Kennisinfrastructuur Omgevingsveiligheid

Als concretiserende tussenstap is er in opdracht van VNG een randvoorwaarden notitie opgesteld, als voorbereiding van de daadwerkelijke uitwerking van de visie in 2021. In die randvoorwaarden notitie zijn meerdere scenario's geschetst op basis van drie criteria:

- een landelijk schaalniveau, met als afweging dat de huidige KIS Externe Veiligheid datzelfde niveau heeft,
- een integraal karakter van de KIS (VTH-breed), in navolging van de integraliteit die de Omgevingswet nastreeft.
- een verdere uitwerking van de bestaande structuren en van een nieuwe structuur. De afweging hiervan is dat een nieuwe beschouwing van het instrumentaria en activiteiten nuttig is. Hiermee kan vervolgens beschouwd worden welke activiteiten en instrumenten in de nieuwe visie passen, welke niet meer en welke nog ontbreken.

Fase 2: Uitvoeringsagenda Kennisinfrastructuur Omgevingsveiligheid

Na het vaststellen van de visie kennisinfrastructuur omgevingsveiligheid is de VNG gevraagd om deze visie verder uit te werken in een uitvoeringsagenda. Deze uitvoeringsagenda gaat in op:

- Tijdspad: welke tijdspad hangt samen met het betreffende scenario;
- Financiën: welke eenmalige en structurele kosten hangen samen met het opzetten en beheer van de KIS;
- Dekking van de middelen: welke middelen moeten ingezet worden/wat is nodig om de KIS te realiseren.

Bijlage 2: Begroting huidige KIS tot 2021

Huidige middelen, financiën, en begroot budget KIS Externe Veiligheid

Het huidige budget voor 2021 is € 800.000,- bruto en omvat de onderstaande projecten en activiteiten (tabel 1). Het budget van Cluster 3 is onderverdeeld in 3 hoofdonderwerpen: 1) deskundigheid en landelijk expertisenetwerk; 2) bereikbaarheid informatie en documenten; en 3) kennis en vaardigheden.

Tabel 1: Projecten en activiteiten huidige KIS Externe Veiligheid (2019-2021)

Cluster 3	2019	2020	2021	2022*
Kennisinfrastructuur en expertisenetwerk				
1. Deskundigheid en landelijke expertisenetwerk				
Landelijk expertisenetwerk	€ 485.000	€ 440.000	€ 351.000	€ 350.000
Kwartiermaker	-	-	-	€ 160.000**
Voorzitter Landelijk platform veilige leefomgeving	€ 40.000	€ 50.000	€ 38.000	€ 40.000
Ontwerp Veilige Omgeving: RO-netwerk	€ 75.000	€ 75.000	€ 61.250	€ 50.000
2. Bereikbaarheid informatie en documenten				
a) kennisportalen Relevant en OVO				
Kennisportaal Ontwerp veilige omgeving	€ 50.000	€ 50.000	€ 25.000	€ 25.000
Kennisportaal Relevant beheer	€ 150.000	€ 150.000	€ 117.500	€ 115.000
b) vraagbaak EV én landelijk congres Relevant				
Vraagbaak (door VNG)	€ 15.000	€ 15.000	€ 12.350	€ 15.000
Congres Relevant	€ 23.000	€ 20.000	€ 18.525	€ 20.000
3. Kennis en vaardigheden				
a) trainingen omgevingsveiligheid				
Trainingen omgevingsveiligheid	€ 100.000	€ 110.000	€ 47.500	€ 50.000
b) kennistafel (drie stuks) TOTAALBUDGET				
Kennistafel Windturbines	€ 15.000	€ 15.000	€ 14.000	€ 15.000
Kennistafel veilige energietransitie	€ 15.000	€ 15.000	€ 14.000	€ 15.000
Kennistafel transport gevaarlijke stoffen	€ 15.000	€ 15.000	€ 14.000	€ 15.000
Kennistafel RRGs REV	€ 15.000	€ 15.000	Cluster 5	Cluster 5
Kennistafel aandachtsgebieden	€ -	€ 15.000	Cluster 5	Cluster 5
Implementatie visie	€ -	€ -	€ 46.875	€ 50.000
TOTAAL Deelprogramma	€ 998.000	€ 985.000	€ 760.000	€ 920.000
4. Coördinatie (door VNG)			€ 40.000	€ 40.000
TOTAAL			€ 800.000	€ 960.000
Tekort			-	€ 160.000

* = Het begrote budget voor 2022 is gebaseerd op de uitgaven in 2021 en de begrote kosten van de aanstelling van een kwartiermaker.

** = Een kwartiermaker kost naar schatting een capaciteit van 0,8 FTE. Berekening is op basis van salaris medewerker Rijksoverheid (vanaf functieschaal 13 zie referentie pagina 6; <https://kennisopenbaarbestuur.nl/media/257397/handleiding-overheidstarieven-2021.pdf>). Aanvullend is €50.000 budget gereserveerd voor de kwartiermaker om verbeteracties door te voeren.